

Психологічні аспекти навчальної діяльності студентів вищих навчальних закладів

В.О.МЕЛЬМАН, канд. техн. наук, С.А.НІКОЛАЄВА
Харківська національна академія міського господарства

Особливості пізнавальної сфери студентів ВНЗ прямо пов'язані зі всіма іншими елементами психологічної структури особистості, які складають цілісне уявлення себе в оточуючому соціальному середовищі (рисунок).

Рисунок – Складові психологічної структури особистості

Багато сучасних науковців, психологів та педагогів акцентують увагу на важливості і необхідності розвитку емоційно-вольової сфери особистості студента. Дані положення набувають особливого значення на сучасному етапі розвитку суспільства тому, що бідність емоційно-вольової сфери – це неможливість самоактуалізації особистості, генерації нових креативних ідей, прийняття на себе відповідальності і, як наслідок, соціальної та професійної адаптації.

Ефективність навчальної діяльності студентів, безумовно, залежить від їх психічних властивостей: темпераменту, характеру, здібностей та направленості, а також психічних станів, як несвідоме віддзеркалення внутрішніх або зовнішніх стимулів. Однак, виховний вплив на психічні властивості та стани особистості у рамках навчально-виховного процесу є неможливим. Напроти, бажане урахування особливостей психічних властивостей особистості студента професорсько-викладацьким складом та адміністрацією ВНЗ з урахування кризової насиченості студентського віку.

Успішна навчальна діяльність студента залежить від характеру психічних утворень (знання, вміння, навички), але не тільки від міри володіння прийомами інтелектуальної діяльності, вона обумовлена також особистісними параметрами навчальної діяльності – стійкою системою відносин студента до навколишнього світу і до самого собі, адекватністю самооцінки [1].

Ефективність навчальної діяльності забезпечується рядом психологічних факторів, найважливіший з яких – мотиваційний. Виявлено, що висока позитивна мотивація відіграє роль компенсуючого фактора у випадках недостатньо високих здібностей. Однак, жоден високий рівень здібностей не може компенсувати відсутність навчального та професійного мотиву і не може привести до значних успіхів у навчальній діяльності. При цьому негативна мотивація студентів (уникнення невдач) також не сприяє якості навчально-виховного процесу [2].

У якості висновку хотілось би зазначити, що сучасна система навчально-виховного процесу ВНЗ практично не враховує психологічні аспекти навчальної діяльності студентів, що унеможливорює розвиток цілісної, гармонійної та компетентної особистості майбутнього фахівця. Важливо зазначити, що створення психологічної служби вищого навчального закладу надасть можливість вирішувати низку важливих питань у системі вищої школи [3], про що свідчить досвід діяльності психологічних служб ВНЗ Росії, Білорусії, України, а також закордонна практика.

1. Астахова Е.В. Трансформация социальных функций высшего образования в современных условиях. – ХГИ «НУА», 1999. – 75 с.

2. Мельман В. Психологічні фактори мотивації навчально-професійної діяльності студентів [Текст] / В. Мельман // Новий колегіум: науковий інформаційний журнал. – Харків Харківський національний університет радіоелектроніки, 2009. – N 6. – С. 56-59.

3. Мельман В.О. Психологічна служба вищого навчального закладу як ефективна складова системи якості освіти [Текст] / В.О.Мельман // III Всеукр. наук.-практ. конф. «Сучасні аспекти виховання студентської молоді». –Х.:ХНАМГ, 2011. – С.58-59.